

Afdeling: Vastgoed en Infrastructuur
Behandelaar: Brukx, Edson
Telefoonnummer: **938**

Voorstelnr. 1229
Barneveld, 11 februari 2021
Portefeuillehouder: P.J.T. van Daalen

☒ Ter kennisname naar de raad
Nummer beleidsproduct: 324

☐ Op overzicht Bestaand beleid (website)

Onderwerp: **Tussenevaluatie Plan van Aanpak Klimaatadaptatie**

Gevraagde beslissing:

1. in te stemmen met de tussenevaluatie (februari 2021) van het Plan van Aanpak Klimaatadaptatie;
2. de evaluatie ter kennisname voor te leggen aan de raad.

1. Inleiding

In oktober 2019 heeft uw college ingestemd met het Plan van Aanpak Klimaatadaptatie “Klimaatadaptief in ons normale werk” (PvA). Dit plan bevat 19 acties variërend van het beoordelen van de lokale effecten van klimaatverandering (op basis van stresstesten), beleidsvorming (Groenstructuurplan, Beleidsplan Vastgoed) tot concrete acties (klimaatadaptatie meenemen in actuele plannen, opstellen communicatieplan en Groene Schoolpleinen).

Met deze acties zouden de lokale klimaatopgaven eind 2020 in de vorm van een uitvoeringsprogramma in beeld worden gebracht. Tegelijkertijd zou invulling worden gegeven aan de opgave uit het landelijke Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie om vanaf eind 2020 klimaatadaptief te werken in de normale werkprocessen met het doel om in 2050 klimaatbestendig te zijn.

In genoemd collegevoorstel is een tussen- en eindevaluatie opgenomen waarmee het MT en uw college worden geïnformeerd over de voortgang van het PvA. In april 2020 is de tussenevaluatie opgesteld. Gezien de stand van zaken van de acties op dit moment en de interne en externe ontwikkelingen rondom klimaatadaptatie wordt opnieuw een tussenevaluatie voorgelegd. De tussenevaluatie van februari 2021 is verwoord in de bijlagen.

Het streven is om de acties uit het PvA eind 2021 af te ronden en te evalueren. Medio 2021 volgt een laatste tussenevaluatie. Daarnaast wordt de voortgang van de acties uit het PvA, en andere (regionale) ontwikkelingen rondom klimaatadaptatie, puntsgewijs genoteerd in de Maandrapportages.

2. Bijlagen

- bijlage 1: Tussenevaluatie (februari 2021) Plan van Aanpak Klimaatadaptatie
- bijlage 2: Overzicht stand van zaken acties

Bijlage 1 Tussenevaluatie (februari 2021) Plan van Aanpak Klimaatadaptatie

Inleiding

Sinds eind 2019 wordt door de interdisciplinaire werkgroep Klimaatadaptatie gewerkt aan de voorbereiding en uitvoering van de 19 acties in het Plan van Aanpak (PvA). Iedere 6 weken wordt een bijeenkomst belegd waarin de voortgang van en raakvlakken tussen de acties wordt bewaakt en knelpunten worden besproken. De werkgroepleden stellen zich op als ambassadeur voor het thema klimaatadaptatie. Zij zijn vraagbaak voor collega's en externe partijen.

Doelen PvA

Niet alle acties zijn voor eind 2020 volledig uitgevoerd. En daardoor is er nog geen volledig uitvoeringsprogramma voor de lokale klimaatopgaven.

De ervaring is dat klimaatadaptief denken en handelen inmiddels is ingebed in de normale werkprocessen. Klimaatadaptatie wordt als een vanzelfsprekend thema meegenomen in beleid, plannen en projecten.

Werkwijze

In de eerste bijeenkomst zijn de acties uit het PvA door de werkgroepleden opgeknipt in behapbare deelacties. Deze zijn verdeeld over drie kolommen: 'subdoelen', 'te doen' en 'gedaan'. In de volgende bijeenkomsten keek de werkgroep via 'stand up meetings' naar de 'te doen' lijst en werden de vorderingen besproken. Als bepaalde acties waren blijven liggen, werd de reden daarvoor besproken. Opvallend waren de vele vorderingen die niet op de 'te doen' lijst stonden, bijvoorbeeld het klimaatadaptief inrichten van nieuwe wijken. Vanwege Corona wordt nu via Teams verslag gedaan.

Stand van zaken acties

De stand van zaken in de voorbereiding of uitvoering van de acties staat beschreven in bijlage 2. De conclusie is dat bijna alle acties zijn opgestart, dat er al vele activiteiten zijn uitgevoerd en er mooie resultaten zijn geboekt, maar dat de voortgang een aandachtspunt is. De belangrijkste redenen hiervoor zijn:

- De beschikbaarheid van geschikte data om urgente locaties op het gebied van hitte en wateroverlast te kunnen duiden. De hittekaarten zijn pas eind 2020 vrijgegeven door het Rijk. Rioleringsmodellen voor de kernen Barneveld en Voorthuizen, die een beter beeld geven van wateroverlast dan de regionale stresstesten, komen in 2021 gereed.
- De algemene werkdruk en de bijbehorende prioriteitstelling heeft ertoe geleid dat er bij enkele werkgroepleden minder tijd aan klimaatadaptatie is besteed.
- Het beleidsplan Vastgoed is in het teamplan verschoven naar medio 2021 en het actualiseren van het Groenstructuurplan wordt als een maatregel opgenomen in het beleidsplan Biodiversiteit.
- Sinds de start van dit PvA zijn er diverse communicatieadviseurs bij betrokken geweest. Vanwege de overdrachten ontstond er efficiencyverlies.

Mooie resultaten

Het uitvoeren van de acties heeft inmiddels al mooie resultaten opgeleverd. Maar ook buiten het kader van het PvA zijn intern acties ondernomen in het streven naar een klimaatadaptief Barneveld. Ten minste de volgende resultaten zijn vermeldenswaardig.

- De onderwerpen Biodiversiteit en Natuurinclusief bouwen zijn toegevoegd aan het PvA. Een beleidsplan Biodiversiteit en een puntensysteem voor Natuurinclusief bouwen zijn nu in voorbereiding. Een Groenstructuurplan wordt als maatregel opgenomen in het beleidsplan Biodiversiteit.
- De wijk Bloemendal wordt ontwikkeld op basis van de uitgangspunten van duurzaamheid, natuurinclusief bouwen en klimaatadaptatie. De ontwerpen worden als goed voorbeeld gebruikt voor nieuwe Barneveldse ruimtelijke ontwikkelingen of bij externe partijen (webinar Arcadis).
- In de advisering voor kleinschaligere ruimtelijke initiatieven in de openbare ruimte of op particulier terrein (kleinschalige bestemmingsplanwijzigingen) wordt ook rekening gehouden met klimaatadaptatie.
- In de Integrale Meerjaren Planning wordt rekening gehouden met eventuele extra voorbereidingstijd om voorgenomen plannen klimaatbestendiger te maken.
- De Standaard ontwerp- en materiaaleisen (bijvoorbeeld wadi's, materialisering parkeerplaatsen, waterpasseerbare verharding en groeiplaatsen voor groen) worden op klimaatadaptatie aangepast.
- In de dorpen toer over energie is een presentatie gehouden voor de bewoners van Stroe over de noodzaak tot en de mogelijkheden van klimaatadaptatie.
- Er is een nieuwe Subsidieregeling regenwater vasthouden opgesteld waar burgers en bedrijven goed gebruik van maken.
- In aansluiting op de vastgestelde Kadernotitie voor het Gemeentelijk Rioleringsplan 2021-2026 en de begroting wordt in het raadsvoorstel voor vaststelling GRP een 2,5% extra stijging van de rioolheffing voor klimaatadaptatieve maatregelen opgenomen (klimaattoeslag). Met deze specifieke financiële impuls kunnen plannen in de bestaande ruimtelijke omgeving worden voorzien van de benodigde klimaatadaptatieve maatregelen (werk met werk maken).
- De positieve betrokkenheid van medewerkers bij klimaatadaptatie breed in de organisatie.

Externe ontwikkelingen

Vanuit het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie ligt er een opgave voor heel Nederland om in 2050 klimaatadaptief te zijn. In de Manifestregio is een Regionaal Adaptatie Plan (RAP) opgesteld en tijdens de regionale klimaatop van 4 december 2020 bestuurlijk bekrachtigd. Inmiddels wordt uitvoering gegeven aan het opstellen en uitvoeren van het Werkplan 2021-2022. Het RAP behandelt met name gemeente-overschrijdende thema's (natuurbranden, droogte, etc.). Barneveld neemt deel aan het RAP omdat het aansluit op onze acties om onze klimaatadaptatieve doelen te bereiken.

Het Rijk heeft recent de Tijdelijke Impulsregeling Klimaatadaptatie (TIK) gepubliceerd. Het Platform Vallei en Eem coördineert voor het opstellen van een regionaal maatregelenpakket (lokale en regionale maatregelen uit het RAP). Het Platform komt in aanmerking voor circa € 7 miljoen. Binnen het Platform wordt momenteel gewerkt aan een voorstel voor de verdeling en het aanvragen van dit geld.

Bijlage 2 Overzicht stand van zaken acties Plan van Aanpak Klimaatadaptatie

Het doel was om de acties voor eind 2020 gereed te hebben. Hoewel er tot nu geen nieuwe termijnen aan de acties zijn gekoppeld, wordt wel een voortgangsverdeling gehanteerd om te duiden waar op dit moment extra aandacht nodig is.

	Goede voortgang
	Voortgang met extra aandacht voor actie-onderdelen of planning
	Niet of nauwelijks voortgang

Kennis praktisch toepassen			
1	Hittekaart voor Barneveld maken		Voor de Barneveldse kernen zijn digitale kaarten met locaties van kwetsbare groepen en locaties gemaakt. Gedetailleerde hittekaarten zijn pas eind 2020 door het Rijk beschikbaar gesteld. Deze zijn nog niet geanalyseerd.
2	Urgentiekaart (grond)wateroverlast opstellen		In regionaal verband zijn globale wateroverlastkaarten opgesteld. Potentiële wateroverlastlocaties zijn inzichtelijk en worden met rioleringsmodellen verfijnd. De modellen voor Barneveld en Voorthuizen komen in de loop van 2021 gereed als onderdeel van het opstellen van een Systeemoverzicht Stedelijk Water (SSW). Aanpak van de locaties vindt plaats conform het principe werk met werk maken. Urgentie locaties nog bespreken met stakeholders in het kader van het opstellen van de SSW's. Het actualiseren van grondwatergegevens om overlastlocaties vast te stellen, moet nog starten.
3	Groencatalogus klimaatrobuust		Er is gewerkt aan een catalogus klimaatadaptieve beplanting. Deze bestaat in eerste instantie uit twee delen: bomen en struiken. De lijst bomen is inmiddels compleet, de lijst struiken moet nog opgesteld worden. Wellicht dat later ook aandacht besteed wordt aan vaste planten, grassen en kruiden. Een interne werkgroep heeft op basis van onderzoek een nieuwe klimaatadaptievere opbouw voor de wadi voorgesteld. Bij brede instemming wordt dit in de Standaard ontwerp- en materiaaleisen opgenomen.
4	Metten met inwoners		Er is nog geen initiatief genomen.
Ambassadeursnetwerk laten groeien			
5	Communicatieplan		Er is een overkoepelend communicatieconcept "boodschappenhuis" voor klimaatadaptatie, een flyer Omgaan met extremer weer en een concept-communicatiekalender opgesteld. Bij de dorpentour in Stroe is het thema klimaatadaptatie gepresenteerd. Een geplande informatieavond voor hoveniers met Lodewijk Hoekstra is vanwege Corona uitgesteld. Van de nieuwe Subsidieregeling regenwater vasthouden maken burgers en bedrijven goed gebruik. Er wordt nog een folder voor deze regeling opgesteld

			voor brede verspreiding. Tevens wordt een filmpje voorbereid waarin diverse klimaatadaptieve maatregelen op particulier terrein worden getoond. De gewenste structurele inzet van een vaste communicatieadviseur is een aandachtspunt. Er moet nog verbinding worden gezocht met het Programma Duurzaamheid. De programmaleider neemt het initiatief.
6	Opgave delen in- en extern		De werkgroepleden treden zowel intern als naar externen op als ambassadeur voor klimaatadaptatie. Het thema wordt, daar waar nog nodig, aan de orde gesteld in (team)overleggen, planateliërs, contacten met initiatiefnemers, ontwikkelaars, marktpartijen, etc. Ook bij de plantoetsing wordt klimaatadaptatie meegenomen. Er wordt bijvoorbeeld geadviseerd op het gebied van waterberging en de mogelijkheden van groene of halfverharde parkeerplaatsen. Een interne werkgroep is gestart met het standaardiseren van de materialisering van parkeerplaatsen. Duurzaamheid en klimaatadaptief zijn belangrijke uitgangspunten. Het streven is om daarna andere elementen in de openbare ruimte aan te pakken.
7	Koppelkansen benutten		Klimaatadaptatie is bij de dorpentour in Stroe aangesloten in het kader van de energietransitie. Er is contact gelegd met de projectleider Vitale vakantieparken om te kijken naar koppelkansen. Bij schoolprojecten van het team Vastgoed wordt tegelijk contact gelegd met de projectleider Groene schoolpleinen.
Beleid maken in co-creatie			
8	Richtlijn klimaatbestendige bouw		Klimaatadaptatie heeft bij de totstandkoming van de Woonvisie aandacht gekregen, ook in de gesprekken met stakeholders. In de Woonvisie 2021-2025 is hier in het kader van verduurzaming en klimaatbestendigheid een paragraaf aan gewijd. Het onderwerp is opgenomen in de Prestatieafspraken met Woningstichting Barneveld en Huurdersvereniging Barneveld. In (anterieure) overeenkomsten met partijen, zoals in Bloemendal, zijn bepalingen opgenomen, die betrekking hebben op klimaatadaptatie.
9	Biodiversiteit Groenstructuurplan Natuurinclusief bouwen		Biodiversiteit Het opstellen van het beleidsplan Biodiversiteit loopt met ondersteuning van TAUW. Eind 2020 zijn gebiedspartners geïnterviewd en uitgenodigd voor werksessies. Op basis van deze informatie en beschikbaar gestelde beleidsstukken wordt er nu

			gewerkt aan een conceptbeleidsplan. Het conceptplan wordt voorgelegd aan betrokken partijen en aan de raad om de ambities en reikwijdte te bepalen. Na deze consultatie van de raad wordt het plan definitief opgesteld en voorgelegd voor besluitvorming in zomer/najaar 2021. Het idee is dat het Groenstructuurplan als maatregel wordt opgenomen in het beleidsplan Biodiversiteit. Natuurinclusief bouwen Arcadis ondersteunt de gemeente met het opstellen van een eigen puntensysteem Natuurinclusief bouwen. In dit puntensysteem wordt in beeld gebracht hoe de gemeente Barneveld natuurinclusief bouwen wil toepassen. Met de raad is afgesproken om de reikwijdte te bepalen van dit systeem. Naar verwachting vindt dit in het voorjaar van 2021 plaats, waarna besluitvorming zal plaatsvinden. Woningstichting Barneveld participeert in het Soorten Management Plan (SMP) project van de gemeente Barneveld. In februari wordt een bijeenkomst belegd met marktpartijen voor interesse deelname.
10	Afstemming wegcategorisering en waterhuishouding		Voor de kern Barneveld zijn de belangrijkste wegen aangegeven waarvoor de wateroverlast tot een minimum beperkt moet blijven. Tevens is contact gelegd met de hulpverleningsdiensten.
11	Klimaatadaptatie in Beleidsplan Vastgoed		Het beleidsplan Vastgoed is nog in ontwikkeling. In het plan wordt een hoofdstuk gewijd aan klimaatadaptatie. Vooruitlopend op vaststelling van het plan wordt bij vastgoedprojecten reeds rekening gehouden met klimaatadaptatieve maatregelen. In het document "De eerste steen" staan de technische eisen omschreven voor nieuwe vastgoedprojecten. Op basis van (de klimaatadaptatieve aspecten in) het beleidsplan wordt dit document aangepast.
Bestuurlijk draagvlak en dilemma's			
12	Bevestigen acties PvA		Het college heeft ingestemd met de acties in het PvA en de benodigde tijd daarvoor is beschikbaar gesteld.
13	Themasessie met bestuur en MT		Begin 2019 is een klimaatatelier georganiseerd voor de raad, jongerenraad, college en MT. De reguliere themasessies zijn vanwege Corona komen te vervallen. Nog bezien of themasessie Klimaatadaptatie later in het proces een meerwaarde heeft.
14	Voorleggen Groenstructuurplan en Beleidsplan Vastgoed aan raad		De beleidsplannen zijn nog in ontwikkeling. Daarna volgt de vaststelling door de raad.
15	Tussen- en eindevaluatie PvA		Dit collegevoorstel betreft een tweede tussenevaluatie.
Aan het werk			
16	Adaptieve projectaanpak projecten openbare ruimte		Klimaatadaptatie wordt als thema meegenomen in de voorbereiding van actuele plannen en projecten en vertaald naar concrete klimaatadaptatieve maatregelen

			(beperken verharding, infiltratievoorzieningen, waterberging, groeiplaatsen groen, etc.). De wijk Bloemendal wordt klimaatadaptief en natuurinclusief ontwikkeld. De wijk wordt als voorbeeld gebruikt voor andere grootschalige uitbreidingsplannen in Barneveld. Bij de herinrichting van wegen of bij groot onderhoud worden klimaatadaptieve maatregelen integraal meegenomen (Bakkersweg, Churchillstraat, Mercuriusweg). Tegelijkertijd wordt gekeken naar afkoppelmogelijkheden op particulier terrein. Binnen het project Centrumvisie Barneveld is in overleg met bewoners gewerkt aan een klimaatadaptief ontwerp voor het pleintje Krommestraat. Tevens is aandacht besteed aan mogelijkheden op particulier terrein. Er is subsidie aangevraagd voor de realisatie van het ontwerp.
17	Hitte in gesprekken inwoners vanuit WoonBewust		De vrijwillige 'Woon Bewust'-adviseurs van Welzijn Barneveld zijn benaderd om de zelfstandige wonende ouderen die zij thuis bezoeken te adviseren over klimaatadaptieve maatregelen die ouderen in hun eigen huis(houden) kunnen nemen om hittestress tegen te gaan. Een geplande voorlichtingsbijeenkomst is vanwege Corona uitgesteld. De adviseurs worden bij de opening van nieuwe gemeentelijke panden uitgenodigd om bezoekers vrijblijvend te informeren over klimaatadaptieve maatregelen.
18	Pre-bestemmingsplan klimaatadaptatie in gesprekken ontwikkelaars		In afzonderlijke gesprekken met marktpartijen wordt dit onderwerp ter sprake gebracht. Bij behandeling van initiatieven van particulieren en marktpartijen wordt bij de behandeling van een plan in het planatelier (vooronderzoek) of projectenoverleg aandacht besteedt aan de prestaties met betrekking tot klimaat en energie.
19	Groene schoolpleinen		Eind 2020 is de projectleider Groene schoolpleinen gestart. Er wordt gewerkt aan een Plan van Aanpak. De scholen hebben al een stappenplan ontvangen met tips en aandachtspunten voor het vergroenen van het schoolplein. Er wordt nu met 15 scholen gesproken. Op 17 maart wordt (in beperkte vorm) een boomfeestdag georganiseerd. Een collegevoorstel voor de inzet van het budget van € 60.000 wordt voorbereid.